

גן משה

גן לצמחי ארץ-ישראל-קרני שומרון

רשימת שמות המינים הרב שנתיים בגן

משפחת הארניים:

1. ארן ירושלים - *Pinus halepensis*
עץ מחטני ירוק עד. גדל על מסלע קירטון חוארי.
במרחבי המזרח התיכון.

הברושיים:

2. ברוש מצוי - *Cupressus sempervirens*
עץ מחטני ירוק עד. בעבר היה נפוץ בארץ אבל בגלל ניצולו לבניה נכחד והעצים דהיום הם בדרך כלל נטועים.
מוצאו מזרח הים התיכון.
3. שרביטן מצוי - *Ephedra*
מטפס. שמו נובע מענפיו הארוכים שדומים לשרביטים.

משפחת הערבתיים:

4. ערבה מחודדת - *Salix*
עץ הגדל בקרבת מים. משיר עלים בחורף
בענפיו משתמשים לברכת 4 המינים בסוכות.
5. צפצפת הפרת - *Populus euphratica*
עץ גבוה הגדל לגדות נחלים. נשיר בחורף.
משרעת תפוצתו באיזור האירני-טוראני.
יש לו שתי צורות עלים. העלים הצעירים מאורכים והבוגרים מורחבים.

משפחת האלוניים:

6. אלון התבור - *Quercus ithaburensis*
עץ נשיר כעל נוף רחב.
תפוצתו בארץ ישראל ובסוריה בלבד.
פריו בלוט גדול. גדל בצורת יער פארק. כלומר יש רווח גדול בין עץ לעץ.

7. אלון מצוי. – *Quercus calliprinos*
עץ ירוק עד השכיח ביותר בחורש הים תיכוני.
8. אלון התולע. – *Quercus boissieril*
עץ זקוף נשיר. חובב קור. גדל ברום של 800-1800 מטר.
הוא נקרא על שם החרקים הגורמים לעפצים על ענפיו.

משפחת המישיים – *Ulmus canescens*:

9. אולמוס שעיר
עץ גבוה. נשיר בחורף. נדיר בארץ.
גדל בערוצים שזורמים בהם מים רוב ימות השנה.
תפוצתו בדרום אירפה ובארצות אחדות בצפון ובמזרח הים התיכון.
10. מיש דרומי – *Celtis australis*
עץ גבוה רחב צמרת. נשיר בחורף. נדיר בארץ.

משפחת התותיים – MORACEAE:

11. תאנה. *Ficus carica*
עץ נמוך בעל נוף רחב. עליו מאוצבעים. פרותיו מתוקים וטעימים.
12. שקמה. – *Ficus sycomorus*
עץ גבוה רחב צמרת. ירוק עד. מוצאו ממזרח אפריקה הטרופית. מלוחה.
אם בולסים את פרותיו הם גדלים מתוקים ואכילים.

משפחת הארכובתיים – POLYGONACEAE:

13. ארכובית שבטבטית. *Poligonum equisetiforme*
רב שנתי שרוע. גדל כעשב רע במעזבות. פורח כמעט כל השנה.
תפוצתו ים – תיכונית, אירנו-טורנית.

משפחת הצפרניים – CARYOPHYLLACEAE:

14. ציפורן נקוד. – *Dianthus strictus*
בן שיח דליל ומבודר. גדל בכל אזורי הארץ.
על פרחיו הורודים נקודות אדומות. ומכאן שמו.

משפחת הסלקיים – CHENOPODIACEAE:

15. מלוח קיפח. – *Atriplex halimus*
שיח הגדל בעיקר בערוצי נחלים ובקרקע מלוחה במדבר.

משפחת העריים. –Lauraceae:

16. ער אציל . –Laurus nobilis
עץ ירוק עד. עליו המבריקים והריחניים משמשים כתבלין.
גדל בארצות הים התיכון.

משפחת הנוריתיים. –RANUNULACEAE-

17. נורית אסיה. –Ranunculus asiaticus
גיאופיט עם שורשים מעובים באדמה.
בעל פרחים אדומים בדרך כלל לפעמים כתומים.
18. כלנית מצויה. –Anemone coronaria
גיאופיט בעל פקעת באדמה.
נפוץ מאד בארץ. צבעי הפרח נעים מלבן דרך כחול עד אדום.

משפחת הצלפיים. –CAPPARACEAE

19. צלף קוצני. –Capparis spinose
שיח קוצני גדול. נשיר בחורף.
משרעת תפוצתו ים-תיכוני עם חדירה לאירנו-טורני.
פרחיו הגדולים נפתחים לעת ערב.
של סלעי גיר ודולומיט בהרי הארץ.

משפחת הדלביים. –PLATANACEAE

20. דלב מזרחי. –Plantus orientalis
עץ גבוה נשיר. צומח על גדות נחלי איתן.
מין יחיד בארץ.

משפחת הטבוריתיים. –CRASSUKACEAE-

21. טבורית נטויה. –Umbilicus intermedius
גיאופיט בעל פקעת. גדל בסדקי סלעים וחגוויים ברוב חלקי הארץ.
22. צורית גבוהה. –Sedum nicaeense
עשבוני בשרמני רב שנתי. מאכלס נופים של סלעי גיר ודולומיט בהרי הארץ.
אינו זקוק להרבה מים.

משפחת הורדיים. –ROSACEAE-

23. פטל קדוש. –Rubus sanctus
שיח ירוק עד קוצני היצר סבכים בגדות נחלים.
תפוצתו ים-תיכונית אירנו-טורנית.
פרותיו אכילים.

24. ורד צידוני. – *Rosa phoenicia*
שיח גדול קוצני. גדל בגדות נחלים ובשולי ביצות.
תפוצתו ים-תיכונית.
פורח בפרחים לבנים.
25. ורד הכלב. – *Rosa canina*
שיח קוצני.
גדל בהרים ובחורש ים תיכוני לח.
פרחיו ורודים.
26. סירה קוצנית. – *Sarcopoterium spinosum*
בן שיח קוצני סבוך. שכיח וטיפוסי לחבל ההררי הים תיכוני.
בקוץ הוא מחליף את עליו לעלים קטנים יותר.
27. אגס סורי. – *Pyrus syriaca*
עץ נשיר. באביב פורח בשפע. פרחים לבנים שמהם צומחים בקוץ פרות דמויי אגס לא
אכילים. צומח באזור הים תיכוני הגבוה.
28. עוזרר קוצני. – *Crataegus aonia*
שיח או עץ קוצני. פרותיו הצהובים אכילים.
שכיח באזור הים תיכוני הפתוח.
29. עוזרר אדום. – *Crataegus azarolus*
צומח בבר רק בהר מירון. פרותיו האדומים אכילים.
30. שקד מצוי. – *Amygdalus communis*
עץ גדול המכונה שקדיה בפי העם. תפוצתו ים-תיכונית אירנו טורנית.
המקדים לפרוח בין הורדיים.
31. שקד קטן עלים. – *Amygdalus koehinkii*
עצים קטנים יותר מעצי השקד המצוי.
גדל באזורים שחונים יותר.

משפחת המימוזיים. – MIMOSACEAE

32. שטה סלילנית. – *Acacia raddiana*
עץ קוצני גבוה. מאכלס בעיקר ערוצי נחלים ומנופות סחף בערבה ובנגב הדרומי.
פרחיו כדוריים צהבהבים. פריו תרמיל סרגלי פחוס וסלילי בעל פיתול אחד או שניים.

משפחת הקסאלפיניים. – CAESALPINIACEAE

33. כליל החורש. – *Cercis siliquastrum*
עץ בינוני גדל בצפון הארץ בחורש הים תיכוני.
עומד בשלכת בחורף. צבע פרחיו הגדלים על גזע העץ ורודים לילכיים.
34. חרוב מצוי. – *Ceratonia siliqua*
עץ גדול רחב נוף. ירוק עד.
תרמילי פרותיו אכילים. פרחיו גדלים על גזע העץ.
בטבע היה נדיר אך עם השנים גודל כעץ פרי וכך התפשט בגבעות ובהרים עד רום 300-400
מטר.

משפחת הפרפריניים. – PAPILIONACEAE

35. צחן מבאיש. – *Anagrias foetid-*
 שיח מעוצה גבוה. שמו העברי נובע מהריח הרע הנודף ממנו.
 משרעת תפוצתו ים תיכונית- אירנו-טורנית. עליו תלתניים ופרחיו צהובים. עומד בשלכת קיץ.
36. קידה שעירה. *Cakycotome villosa*
 שיח ים תיכוני קוצני. פרחיו ריחניים מאד. גדל בכל החבלים הים תיכוניים בארץ.
 ככל שהצמח צומח באזור חם יותר בארץ הוא מקדים לפרוח.
37. אחרתם החורש. – *Spartium junceum*
 שיח רתמי גבוה. משרעת תפוצתו חורשים ים תיכוניים. רק באביב מצמיח עלים קטנים
 שנושרים במהרה. פרחיו צהובים וריחניים.
38. רתם המדבר – *Retama raetem*
 שיח מדברי ששרביטי ענפיו ירוקים. מבלבל ופורח לקראת סוף החורף. פרחיו יפים וריחניים.
 משרעת תפוצתו אירנית-טורנית.
39. שרעול שעיר. – *Psoralea bituminosa*
 עשבוני רב-שנתי. גדל בעקר בבתות ובשדות נטושים בחבל הים תיכוני.
 בחורף מוציא שושנת עלים תלתניים. תפרחותיו בצבע סגול-לבן. עומד בשלכת קיץ.
40. שברק מצוי. – *Ononis pubescens*
 בן שיח שניה בבתות ברוב אזורי הארץ. פרחיו צהובים.

משפחת החלבולביים. – EUPHORBIACEAE

41. חלבולב מגובשש. – *Euphorbia hierosoly mitana*
 בן שיח שגדל באזורים רבים בארץ.
 עומד בשלכת קיץ. פורח בחודשים ינואר-אפריל.
42. קיקיון מצוי. – *Ricinus communis*
 שיח גבוה מהיר צמיחה.
 צמח רעיל.
 פורח כמעט כל השנה.

משפחת הפיגמיים. – RUTACEAE

43. פיגם מצוי. – *Ruta chalepensis*
 שיח בתה ירוק עד.
 משמש כתבלין.
 משרעת תפוצתו ים-תיכונית.
 פורח בפברואר-יוני.

משפחת האלתיים. – ANACARDIACEAE

44. אלה אטלנטית. – *Pistacia atlantica*
 עץ גדול ורחב נוף הגדל ביערות ערבתיים פתוחים.
 תפוצתו באיזור הערבתי.
 יש מעט עצים בטבע בעיקר בהר הנגב ובבקעת קדש.
45. אלה ארצישראלית – *Pistacia pakastina*

עץ חורש חשוב. לבלובו שלכתו, ענפיו הצעירים, הפרות הצעירים, התפרחות והעפצים שלו כולם אדומים.

תפוצתו באגן המזרחי של הים התיכון.
צומח בכל שטחי החורש והגריגה בארץ.

46. אלת המסטיק. – *Pistacia lentiscus*

עץ או שיח ירוק עד.

מרכיב שכיח ביערות, חורשים וגריגות באיזור הים התיכון.
מצמיח הרבה ענפים צדדיים.
הלבלוב והצמיחה נמשכים לכל אורך האביב והקיץ.
מכיל שרף ריחני.

47. אוג הבורסקאים. – *Rhus coriaria*

שיח או עץ נמוך נשיר בחורף.

מוצאו כנראה באיזור האירנו טורני.
משמש בעיבוד עורות.
פורח בחודשים מאי-יוני.

משפחת האדריים. – ACERACEAE

48. אדר סורי. – *Acer obtusifolium*

עץ נמוך ירוק עד.

עץ מזרח מזרח ים תיכוני. גדל רק בסוריה, לבנון ובארץ ישראל.

משפחת האשחריים. – RHAMNACEAE

49. אשחר ארצישראלי. – *Rhamnus palastnus*

עץ נשיר. דו ביתי. קוצני סבוך. גבוה.
גדל בארץ באיזור הים התיכוני המזרחי.
קצות הענפים קוצניים.

50. אשחר רחב עלים. – *Rhamnus alaternus*

שיח גדול או עץ נמוך. דו ביתי. ירוק עד.
גדל בעיקר בחורשים לחים.
עליו איליפטיים רחבים.

51. שמיר קוצני. – *Paluurus spina-christi*

שיח גדול או עץ נמוך.
מאכלס בארץ בעיקר שולי שדות בעמקים ובאדמה עמוקה.
גדל בארץ באוכלוסיות מעטות בלבד בצפון הארץ.
יש לו פרות מיוחדים שנראים כדיסקוס.

52. שיזף השיח. – *Ziziphus lorus*

צמח קוצני סבוך ומסועף.

משפחת החלמתיים. – MALVACEAE

53. חטמית זיפנית. – *Alcea setosa*

עשבוני רב שנת.

מצמיח בחורף שושנת עלים. ובאביב המאוחר עמוד תפרחת גבוה ועליו פרחים גדולים ורודים.

שכיח מאד באיזור הים תיכוני.

54. חטמית עין הפרה. – *Alcea acaulis*.
צמח משתרע על האדמה ופרחיו גדולים וורודים.

משפחת הלטמיים - CISTACEE

55. לוטם שעיר. – *Cistus incanus*

שיח נמוך גדול פרחים שכיח באיזור הים תיכוני

פורח בחודשים מרס-מאי. *Fumana Arabica*

פרחיו ורודים ועלי הכותרת מקומטים.

56. לוטם מרוני. – *Cistus salviifolios*

דומה מאד ללוטם השעיר. אך פרחיו לבנים ומגוחכים.

57. לוטמית ערבית. – *Fumana Arabica*

בן שיח נמוך בעל פרחים צהובים.

מלווה את הסירה הקוצנית על טרה רוסה בחבל הים תיכוני.

מבלבל בחורף. בקיץ מתיבש חלקו העליון של הצמח.

משפחת האשליים - TAMARICACEAE

58. אשל סיני. – *Tamarix*

עץ בינוני. עליו קטנים. מסורגים. וקשקשיים. לעץ עמידות גבוהה למלח.

צומח כצמח תרבות.

פרחיו ורודים.

משפחת ההדסיים - MALVACEAE

59. הדס מצוי. – *Mirtus communis*

בן שיח או שיח ירוק עד.

עלוותו צפופה וריחנית.

גדל בעיקר בצפון הארץ.

בענפיו משתמשים לברכת 4 המינים בסוכות..

משפחת הקיסויים - ARALIACEAE

60. קיסוס החורש. – *Hedera helix*

מטפס רב שנתי. נצמד לעצים וקירות.

בארץ הוא נמצא בחורשים לחים בהרי הגליל, בשומרון והיהודה.

משפחת הסוככיים-UMBELLIFERAE-APUACEAE

61. חרחבינה מכחילה- *Eryngium creticum*
עשבוני רב שנתי מצמיח בחורף עלים רכים ובקיץ גבעולי פריחה נושאי קוצים. בעת הפריחה ענפיו הולכים ומכחילים.
הפריחה בחודשים מאי-אוגוסט.
צומח בבתות ובשדות נטושים בחבל הים תיכוני.
62. כלך מצוי- *Ferula communis*
עשבוני רב שנתי. הצומח בבתות עשבוניות.
מפתח עמוד פריחה שבראשו תפרחות צהובות שיכול להגיע עד 2 מטר.
עומד בשלכת קיץ.
63. שומר פשוט- *Foeniculum vulgare*
עשבוני רב שנתי גבוה. שעליו גזורים לאונות סרגליות מחטניות.
ריח חזק נודף מכל חלקיו.
צומח בחלקים המזרחיים של הארץ.

משפחת האברשיים-ERICACEAE

64. קטלב מצוי- *Arbutus andrachne*
עץ ירוק עד. קליפתו חומה אדומה, חלקה ומתקלפת. עליו גדולים ומבריקים.
תפוצתו משתרעת במזרח הים התיכון בלבד.
גדל באדמות חואריות.
דורש מקוריזה עם פטריות בשרשיו.

משפחת הרקפתיים-PRUMUKACEAE

65. רקפת מצויה- *Cyclamen persicum*
גיאופיט שכיח. בעל פקעת גדולה באדמה.
תפוצתו משתרעת במזרח האיזור הים תיכוני.
אופייני לבתי גידול סלעיים.
פרחיו הנטויים גדולים וורודים.

משפחת הלבניים-STYRACACEAE

66. לבנה רפואי- *Styrax officinalus*
עץ קטן נשיר ורעיל.
הוא נקרא כך כי צידם התחתון של עליו לבן.
גדל בארץ בכל החבל ההררי הים תיכוני.
פרחיו לבנים, גדולים וריחניים.

משפחת הזיתיים-LEACEAE

67. זית אירופי- *Olea europaea*

עץ נמוך יחסית ירוק עד בעל נוף רחב.
תפוצתו משתרעת על פני כל אגן הים התיכון.
עליו גלדניים צבעם בצד העליון ירוק כהה ובצד התחתון מכסיף.
הפרי של מרבית מיני הבר אינו אכיל.

68. בר זית בינוני. – *Phillyrea media*

שיח או עץ קטן ירוק עד הגדל בחורש הים תיכוני.
פורח בחדשים מרס-אפריל.
פרותיו נראים כזיתים קטנים שחורים.

69. מילה סורית. – *Fraxinus syriaca*

עץ נשיר. גדל בעיקר בצפון הארץ.
מעדיף בתי גידול קרירים ואדמות לחות וקרירות.
בארץ גדל רק במעיינות הדר, נחל משושים בגולן ועין תינה בעמק החולה.

70. יסמין שיחני. – *Jasminum fruticans*

היסמין השיחני הוא בעל מראה צנוע וכמעט לא ריחני.
צומח בסבך חורש, בתות מוזנחות.
גדל בחבלים הים תיכוניים ואירנו טוראניים.
פרחיו צהובים.

משפחת ההרדופיים. - APOCYNACEAE

71. הרדוף הנחלים. – *Nerium oleander*

שיח גדול ירוק עד הגדל בגדות נחלים.
פורח בורוד בחום הקיץ.
תפוצתו בכל אגן הים התיכון ומזרחה עד להימלאיה.
רעיל מאד.

משפחת הורבניים. - VERBENACEAE

72. ורבנה רפואית. – *Verbena officinalis*

שיח רב שנתי.
גדל כמעט בכל הארץ בבתי גידול לחים.
פורח באביב ובקיץ.

73. שיח אברהם המצוי. – *Vitex agnus-castus*

שיח גבוה המאכלס נחלי אכזב.
משרעת תפוצתו ים תיכונית עם חדירה לאירנו – טורני.
הפרחים סגולים.
פורח בקיץ.

שפחת השפתניים. - LABIATAE-LAMIACEAE

74. חד שפה מצוי. – *Ajuga reptans*

עשבוני רב שנתי.
שם הסוג על שם השפה היחידה בפרחו הצהוב.
צומח בכיסי קרקע קטנים בסלעים
תיכונית ואירנו טורנית. משרעת תפוצתו ים

75. געדה כרתית. – *Teucrium creticum*
 בן שיח גבוה ורוד פרחים.
 משרעת תפוצתו מזרח ים-תיכונית.
 גדל בבתות ים תיכוניות.
 פריחה בחודשים מאי-נובמבר.
76. געדה מצויה. – *Teucrium polium*
 בן שיח אפור עלים לבן פרחים.
 משרעת תפוצתו ים תיכונית אירנו טוראנית.
 גדל בבתות ובסלעים.
77. געדה מפושקת. – *Teucrium divaricatum*
 בן שיח נמוך.
 גדל בבתות ובצל החורש באזורי ההרים.
 תפוצה ים תיכונית.
 פריחה סגולה- ארגמנית באפריל-יולי.
78. פרסיון גדול. – *Prasium majus*
 מטפס או בן שיח גדל בחורשים ובתות ים תיכוניות.
 פרחיו לבנים.
 משיר את עליו בקיץ.
 פורח בחודשים ינואר-יולי.
79. אזוביון דגול. – *Lavandula stoechas*
 בן שיח שעליו ריחניים.
 נקרא דגול בגלל החפים הארגמניים שבראש פרחיו.
 תפוצתו ים תיכונית.
 פורח בחודשים פברואר-מאי.
80. שלהבית דביקה. – *Phlomis viscosa*
 שיח גבוה. צומח בשכבת השיחים הנמוכים בגריגה ובחורש הים תיכוני.
 פרחיו גדולים וצהובים.
 פורח בחודשים מאי-יוני.
81. מליסה רפואית. – *mellisa officinalis*
 עשבוני ריחני רב שנתי.
 גדל בארץ בעיקר בחבל הים תיכוני.
 פריחה לבנה בסוף האביב ותחילת הקיץ.
82. מרוות ירושלים. – *mitana Salvia hierosoly*
 עשבוני רב שנתי זקוף מתנשא עד לגובה 100 סנטימטר.
 מאכלס בארץ חורשים לחים בחורש הים תיכוני.
 פרחיו אדומים פורחים בחודשים אפריל-מאי.
83. מרווה משולשת. – *Salvia fruticose*
 שיח מאפיר ריחני ושכיח.
 גדל בחברות גריגה וחורש בהרי יהודה, שומרון וצפון הארץ.
 תפוצתו בארצות מזרח הים התיכון.
 פרחיו הסגולים פורחים בחודשים מרס-יוני.
84. מרווה ריחנית. – *Salvia domnjca*
 בן שיח מסועף ריחני. אופייני לחבל הספר ולקרקות גירניות דלות.
 פריחה בצבע לבן וצהוב. בחודשים פברואר-מאי.
85. מרוות יהודה. – *Salvia Judaica*
 עשבוני רב שנתי זקוף.
 פרחיו הסגולים יוצרים את צורת מנורת המקדש.
 תפוצתו מצומצמת לארץ-ישראל, לבנון וסוריה.

גדל בארץ בבתות ושדות בר בחבל הים תיכוני.
פורח בחודשים יוני-אוגוסט.

86. זוטה לבנה. - *Micromeria fruticosa*

בן שיח עדין. מדיף ריח עז.
משרעת תפוצתו מזרח ים תיכונית.
פרחיו הלבנים פורחים בחודשים מרס-דצמבר.

87. אזוב מצוי. - *Majorana syriaca*

בן שיח ריחני.
תפוצתו מזרח ים תיכונית.
גדל כמעט בכל חלקי הארץ.
פרחיו הלבנים פורחים בחודשים אפריל-ספטמבר.

88. אטד אירופי - *Lycium europaeum*

שיח קוצני גבוה צומח במקומות יובשניים.
עומד בשלכת קיץ.
פורח בחודשים אוגוסט-ספטמבר.

89. טבק השיח. - *Nicotiana glauca*

שיח גבוה זקוף.
מוצאו מדרום אמריקה.
מתפשט בעיקר בצידי דרכים ומעזבות.
נחשב כצמח רעל.
פורח בכל הקיץ בפרחים צהובים.

משפחת הלועניתיים - SCROPHULARIACEAE

90. בוצין מפורץ. - *Verbascum sinuatum*

צמח דו שנתי.
שכיח בחבל הים תיכוני. והאירנו-טוראני.
תפוצתו הצהובה דמוית מנורה.
פורח בחודשים אפריל-אוקטובר.

91. לוע הארי הגדול. - *Antirrhinum majus*

עשבוני רב שנתי זקוף וגבוה בולט בפרחיו הארגמניים.
פריחה בסוף האביב.
בית גידולו מדרגות סלע ומצוקים.

92. לוע ארי סיצילי. - *ANTIRRHINUM SICULUM*

צמח רב שנתי גדל בעיקר על חומות.
צבע פרחיו צהוב בהיר או לבן.

93. לוענית גדולה. - *Scrophularia rubricaulis*

צמח דו שנתי גבוה עליו גדולים וגזורים.
גדל רק בארץ בסוריה ולבנון
פרחיו בצבע ארגמן ירקרק חיוור. פורח בחודשים פברואר-אפריל.

משפחת הפואתיים. - RUBIACEAE

94. פואה מצויה. - *Rubia tenuifolia*

מטפס אופייני של החורש הים תיכוני.
פרחיו ירקרקים צהובים פורח ממרס עד מאי.

משפחת היערתיים.-CAPRIFOLKIACEAE

95. מורן החורש.- *Viburnum tinus*
שיח גבוה נדיר ירוק עד הצומח בחורש לח.
גדל בארץ בסתרי החורש הצפוני.
בראשית האביב מתכסה בשפע פרחים לבנים ריחניים.
96. יערה איטלקית.- *Lonicera etrusca*
מטפס מעוצה נשיר.
פרחיו ריחניים. פורח בחודשים אפריל-מאי.
גדל בארץ בכל אזורי ההר מצפון לבקעת באר שבע.

משפחת הדלועיים.-CUCURBUTACEAE

97. דלעת הנחש הסורית.- *Bryonia syriaca*
מטפס רב שנתי. בעל פקעות.
הנצר העל אדמתי מתיבש בקיץ.
צמח של מזרח הים התיכון.
מאפיין חורש של אלון מצוי על אדמות טרה רוסה.

משפחת המורכבים.-COMPOSITAE

98. חיננית הבתה.- *Bellis silvestris*
עשב רב שנתי נמוך.
שתפרחותיו הלבנות-ורודות מקשטות את נוף הבתה בעיצומו של החורף.
תפוצתו ים תיכונית עם חדירה אירנו טוראנית.
בקיץ עליו נובלים.
99. צמרנית הסלעים.- *Phagnalon rupestre*
בן שיח נמוך.
חלקיו העליונים מתיבשים בקיץ.
בחבל הים תיכוני גדל בעיקר בסידקי סלעים.
צומח ברוב חלקי הארץ.
פרחיו צהובים.
פורח בחודשים מרס-יוני.
100. דם המכבים האדום.- *Helichrysum sanguineum*
עשבוני רב שנתי שפרחיו האדומים בני אלמוות.
תפוצתו מזרח ים תיכונית.
קיץ מתיבשים חלקי הצמח העל קרקעיים.
הפריחה בחודשים אפריל-מאי.
101. לענה שיחנית.- *Artemussia arborescens*
שיח ריחני מכסיף ומסועף.
יובא לארץ וצומח בעקר ליד אתרים צלבניים.
משרעת תפוצתו ים תיכונית.
פרחיו צהובים. פורח בחודשים אפריל-אוקטובר.

102. עכובית הגלגל. – *Gundelia tournefortii*
 קוץ רב שנתי.
 תפוצתו בדרום מערב אסיה.
 שכיח בארץ.
 כשהצמח מתיבש הוא מתגלגל ומפזר את זרעיו.
103. קיפודן מצוי. – *Echinops adenocaulos*
 שכיח מאד.
 תפוצתו משתרעת בכל חלקי החבל היסתיכוני בארץ, בסוריה ובלבנון בכלל.
 צמח גבוה.
 פורח בקרקפת פרחים סגולים בחודשים יוני-יולי.
104. קיצנית כרתית. – *Carlina coretum*
 עשב קוצני רב שנתי.
 נפוץ בחברות הבתה.
 משרעת תפוצתו החבל הים תיכוני. פורח בצהוב בקיץ.
105. דרדרת צהובה – *Serratyla cerinthifolia*
 עשב רב שנתי גבוה.
 בארץ גדל בחבל הים תיכוני.
 פורח בחודשים אפריל-יוני בפרחים צהובים.
 בקיץ מיבש את חלקי הצמח העל קרקעיים.
106. קיטה רתמית. – *Tolpis vigata*
 עשבוני זקוף וגבוה.
 תפוצתו ים תיכונית.
 פרחיו צהובים.
 פורח בחודשים אפריל-דצמבר.
107. כתימה עבת שורשים. – *Thrinicia tuberosa*
 עשבוני רב שנתי.
 פורח בצהוב מיד לאחר גשמי היורה.
 צמח ים-תיכוני.
 פורח בחודשים דצמבר-מאי.
108. חסת הפקעות. – *Lactuca serriola*
 עשבוני חד או דו שנתי.
 בארץ גדל בבתות וסלעים בחבל הים תיכוני.
 פרחיו סגולים בהירים פורח בחודשים אפריל-מאי.

משפחת השושניים. - LILIACEAE

109. עירית גדולה. – *Asphodelus microcarpus*
 גיאופיט. פרחיו הבהירים נישאים על עמודי תפרחת גבוהים.
 משרעת תפוצתו מזרח ים תיכונית.
 מבין העלים צומח עמוד תפרחת גבוה שעליו נישאים הפרחים.
 הפרחים נפתחים לפנות ערב.
 הפריחה מתחיל בתחתית העמוד כלפי מעלה.
 הפריחה בחודשים פברואר-מאי.
110. עיריוני צהוב. – *Asphdelune lutea*
 עשבוני רב שנתי.
 פרחיו צהובים עד כתומים.
 גדל בחבל הים תיכוני.
 הפריחה בחודשים אפריל-מאי.
111. סתונית היורה. – *Colchicum steveni*

צמח שכיח צומח בכל האיזורים הים תיכוניים בארץ.
פורח בעקבות היורה בפרחים סגולים.
תוך כדי הפריחה יוצאים גם העלים.

112. גביעונית הלבנון- *Fritillaria persica*

גיאופיט בעל בצל שפרחיו תלויים כפעמונים לאורך עמוד התפרחת.
תפוצתו במזרח הים התיכון מתורכיה ועד ארץ ישראל בלבד.
הפריחה מתחילה בתחתית העמוד כלפי מעלה.
הפריחה בחודשים פברואר-אפריל.

113. בן חצב סתוי. – *Scilla autumnalis*

גיאופיט קטן. פורח אחרי היורה בפרחים סגולים.
משרעת תפוצתו ים תיכונית.

114. נץ חלב צרפתי. – *Ornithogalum narbonense*

השכיח במיני נץ החלב בארץ.
פרחיו לבנים.
פורח בחודשים מרס-אפריל.

115. חצב מצוי. – *Urginea maritima*

אחד הצמחים הבולטים בנוף הצומח.
פורח בסוף הקיץ. כשהכל מסביב יבש.
יש לו עמוד תפרחת גבוה ופרחיו הלבנים פורחים ללסירוגין מלמטה כלפי מעלה.
תפוצתו באיזור הים התיכון.

116. זמזומית מצויה. – *Bellevalia flexnosa*

גיאופיט שכיח בבתות בחבל הים תיכוני.
פרחיו לבנים.

117. שום גבוה. – *Allium ampeloprasum*

מין שכיח ברב חלקי הארץ.
תפרחתו נשאת על עמוד גבוה.
פורח בחודשים אפריל-אוגוסט.

118. שום תל אביב. – *Allium telavivense*

צבע פרחיו לילך.
אנדמי לאדמות קלות בשפלה ובשרון.

119. שום הגלגל. – *Allium schuberti*

גבעולו קצר ותפרחתו ענקית.
גדל באדמות כבדות בחבלי הספר בבתות פתוחות.
פורח בחודשים אפריל-מאי.

120. אספרג החורש- *Asparagus aphyllus*

מטפס עשבוני נוקשה וקוצני. שכיח.
בעל קנה שורש.
תפוצתו ים תיכונית.
בסתו מתפתחים פרחים קטנים שמבשילים באביב פרות עסיסיים שחורים.
גדל בארץ באיזורי ההר שמצפון לבקעת באר שבע.

121. אספרג ארץ ישראלי.

122. עצבונית החורש. – *Ruscus acoleatus*

שיח נמוך. ירוק עד.
"עליו" הם בעצם ענפיו. במרכז כל "עלה" צומחים העלים האמיתיים והפרחים של הצמח.
תפוצתו ים תיכונית.

בארץ הוא מלווה של החורש הלח והסבוך בהרים.

123. קיסוסית קוצנית. – *Smikax aspera*

מטפס קוצני מסועף מאד שענפיו מעוצים.

משרעת תפוצתו ים תיכונית.
הצמח מבלבל באביב באדום.

משפחת הנרקסיים.-AMARYLLIDACEAE

124. חבצלת החוף. – *Pancratium maritimum*
גיאופיט בעל בצל גדל לאורך החוף ומרשים מאד בפרחיו הלבנים הגדולים והריחניים שנפתחים לעת ערב בסוף הקיץ.
תפוצתו בעיקר לאורך חופי הים התיכון .
125. נרקיס מצוי . – *Narcissus tazetta*
הנרקיס צומח בעיקר בביצות ובאדמות כבדות אך גם בכיסי קרקע בהר.
תפוצתו מקיפה את כל ארצות הים התיכון.
הנרקיס הלבן עם הכתר הצהוב פורח בנובמבר.

משפחת הטמוסיים.-DIOSCOREACEAE

126. טמוס מצוי. – *Tamus communis*
מטפס רב שנתי בעל פקעת באדמה.
תפוצתו בעיקר באיזור הים תיכוני.
הנצר נובל בקיץ.
פורח בחודשים פברואר עד אפריל.

משפחת האירוסיים.-IRIDACEAE

127. אירוס מצוי. – *Iris sisyrynchium*
מין שכיח פרחיו קטנים.
תפוצתו נרחבת.
צבע הפרחים משתנה מסגול ועד תכלת.
פרחיו נפתחים בשעות אחר הצהרים.
פורח מינואר במדבר ועד מאי בחרמון.
128. סיפן התבואה. – *Gladiolus uralicus*
גיאופיט. שתפוצתו באיזורים הים תיכוניים והאירנו טוראניים.
בארץ צומח בשדות.
הפרח צבעו ורוד עז.
פורח באביב.

משפחת הדגניים.-GRAMINEAE POACEAE

129. זיפנוצה מחוספסת. – *Pennisetum setaceum*
דגני רב שנתי הגדל בסלעים ובנאות מדבר.
משרעת תפוצתו ים תיכונית עם חדירה לסודנית
בחודשים פברואר עד ספטמבר מפתח תפרחות
הצמח מתרבה בצדי דרכים..

130. קנה מצוי. – *Phragmites australis*

דגני רב שנתי גבוה.
צמחי הקנה גדלים בחישות צפופות לאורך גדות נחלים ומקוי מים.
משרעת תפוצתו קוסמו פוליטית
פריחתו מכבד דמוי מברשת. הפריחה בחודשים יוני-דצמבר.

משפחת הלופיים. - ARACEAE

131. לוף ארצישראלי. - *Arum plaestinum*

יש לו תפרחת רבת רושם: ארגמן כהה קטיפתי.
התפרחת מפיצה ריח דוחה המושך חרקים. היא פורחת יממה אחת בלבד.

132. לופית מצויה. – *Arisarum vulgare*

צמח שכיח. קטן לעומת קרוביו המרהיבים.
תפוצתו סביב אגן הים התיכון.
מעדיף גומחות מוצלות

משפחת הסחלביים. - ORCHIDACEAE

133. דבורנית נאה- *Ophrys bornmuelleri*

דבורנית שפרחה הדומה לדבורה נאה מאד.
גדילה בבתות גריגות וחורשים.
משרעת תפוצתה ים תיכונית.
הפריחה מדרום לכרמל בחודשים פברואר-מרץ ומצפון לו באפריל-מאי.

134. סחלב שלוש השיניים. - *Ophrys tridentate*

סחלב המתאפיין בתפרחת צפופה סגולה והשפית שלהם המנוקדת מחולקת לשלוש שנים.
משרעת תפוצתו ים תיכונית ואירו סבירית.
גדל בעיקר בבתה ובגריגה.
פורח בחודשים מרס-מאי.

135. סחלב פרפרני. – *Ophrys caspia*

מין הסחלב הנפוץ ביותר בארץ.
משרעת תפוצתו מזרח ים תיכונית ומערב אירנו טוראנית.
צומח בארץ מהגולן עד צפון הנגב
פורח בורוד בחודשים פברואר-אפריל.